

Jednota jako skutečnost

Všude tam, kde se setkáváme s jednotou (integritou) ve skutečnosti, tedy „skutečnou“, „uskutečněnou“ jednotou, otvírá se otázka, odkud pramení, kde je její zdroj a moc či mohutnost ji nejen ustavit, ale i udržovat v jakési bytostné kontinuitě (neboť taková skutečná jednota je nutně děním v čase, přesněji jednotou dění onoho v čase). V případě jednoty myšlené a tedy ustavené a udržované myšlenkou jde ovšem také o jednotu skutečnou, zejména v tom smyslu, že někde za onou myšlením udržovanou jednotou je jednota zakládajícího a udržujícího subjektu – a to musí být nutně jednota skutečná. Protože však se s jednotou setkáváme také ve světě živých bytostí, nemůžeme takovou živou integritu odvozovat z myšlenkové (ani jakékoli jiné) aktivity lidského subjektu. Je tedy jen logické, že budeme nakloněni zdroj takové „přírodní“ jednoty hledat také v subjektu, ovšemže nikoli lidském, nýbrž v subjektu jiného druhu a nižší úrovně. A budeme-li důsledně pokračovat dál, budeme muset myšlenkový model subjektu myslit a upravit tak, aby vyhovoval a aspoň zhruba platil i na úrovních velmi nízkých, totiž na úrovni atomů a ještě menších subjaderných částic, na úrovni kvant a v nějakém smyslu možná i na úrovni takových superstran nebo něčeho podobného. A na všech těchto úrovních se nám klade otázka jednoty, totiž jednoty událostního (a tedy v jistém ohledu přetržitého) dění, v němž (s výjimkou primordiální úrovně) je třeba respektovat přinejmenším časový rozdíl mezi počátkem, sebekratším průběhem a posléze koncem příslušné události. Pouhý poukaz na subjekt nestačí – je to potom jen pojmenování, ale nikoli řešení problému. Není to řešení už také proto, že událost není sama o sobě a původně subjektem už tím, že se děje, nýbrž že se subjektem musí stát. Takže jednota události nemůže být vysvětlována nějakým odvozením ze subjektu, ale musí aktivnímu ustavení subjektu buď předcházet, anebo s ním musí být velmi těsně (paralelně nebo až do totožnosti) spojena. Událost musí být vnitřně jednotná bez ohledu na to, zda už se subjektem stala anebo zatím nikoliv.

(Písek, 060821-3.)